

Gianni Solla (suom Helinä Kangas): Ystävyyden oppimäärä

Koti (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/>)

/ Gianni Solla (suom Helinä Kangas): Ystävyyden oppimäärä (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net:443/gianni-solla-ystavyyden-oppimaara/>)

Gianni Solla (suom Helinä Kangas): Ystävyyden oppimäärä

RISTO NIEMI-PYNTTÄRI

Ystävyyden oppimäärä on kehityskertomus ryysyläispojan tiestä 1942 jälkeen Italian maaseudulta menestyneeksi koomikoksi. Gianni Solla onnistuu lataamaan hieman kuluneen ”ryysyistä kuuluisuuteen” - tarinaan tavallisesta poikkeavia sisältöjä. Ei hehkuttelua lahjakkuudesta ja sitkeydestä, vaan kertomus pojasta, joka jäljittelemällä toteuttaa unelmansa.

Davidea ei kotona pidetä ”yhtään minään”. Nuorena hän ei koe ”subjektiivisuuden” herämistä. Mutta juuri siksi hän saa kaiken aikuistuessaan. Hänestä tulee tuhatkasvoinen koomikko. Hän voi olla kuka milloinkin – ei vain miimikko – vaan empaattinen ihminen, joka osaa eläytyä toisten tunteisiin

Vaikka tarina on täysin fiktiivinen, se saa kaikupohjaa italialaisen nobelistin, koomikon ja dramaturgin, Dario Fon elämästä. Davide on samaa ikäpolvea, samoin kokemus fasismista tekee hänestä Dario Fon tapaan pelottoman: hän ei säikähdä minkään uhittelun edessä. Daviden teatterissa on samaa 60-lukulaista tehdastyön kritiikkiä kuin Dario Folla. Päähenkilö muuttaa Napoliin samana vuonna kuin Fo muuttaa Milanoon, ja Davide ajatutuu teatteriin esittämään saman tyylisiä monologeja kuin Fo.

Romaanin vaikuttavinta antia on Daviden lapsuus ja nuoruus italialaisessa pikkukylässä. Hänen isänsä pitää sikalaa, pieksee eläimiä sekä harjoittaa fasismia. Isä häpeää poikaansa, josta ei voi tulla kunnon sotilasta kampurajalan vuoksi.

Isä on ensimmäinen hahmo, joka ei onnistu nujertamaan häntä. Isälle Davide on mitätön, ei minkään arvoinen, pieksetty ja sikolättiin ajettu. Davide päättää ottaa isän iskut vastaan väistelemättä, uikuttamatta. Mutta hän katsoo isää silmiin aina kun mahdollista – ja näin hän on moraalisesti ylempi. Mitä enemmän Davide on ruhjeilla ja mustelmilla, sitä mieluummin hän kiertelee kylällä. Davide huomaa, että hän ei voi menettää enää yhtään mitään vaikka halveksisikin avoimesti isäänsä.

Tämä oli ensimmäinen oppi, ja sen Davide sai sikalan suurimmalta karjulta, Mustilukselta. Tuo valtavaruhoinen musta sika oli jatkuvasti vastakkain isän kanssa, se joutui aina piestyksi mutta vastusti silti. Davide saa Mustilukseen kontaktin, hän huomaa kuinka älykäs sika tämä on. Mustiluksen teurastukseen liittyvät apahtumat vapauttavat Daviden lopullisesti isästään, hän tekee vuoteensa pahnoille sikalaan, pitää huolta eläinten hyvinvoinnista ja oppii samalla paljon.

Daviden lukemaan opettelu on toinen keskeinen alkuosan tapaus. Mussolinin käskystä heidän kyläänsä pakkosiirrettiin juutalaisia, ja Davide tutustui poikaan, joka osasi lukea. Muutenkin Davide halusi hankkia itselleen samanlaisen uteliaisuuden ja tiedonhalun kuin Nicolaksella oli. Se ei tapahtunut tietoisesti, vaan ”mimeettinen halu” syttyi silmittömän ihastuksen myötä. Davide halusi olla kaikessa kuin Nicolas.

Solla tuntuu korostavan mimeettistä jäljittelyä: Davide opettelee kirjaimet yksin jäljittelemällä, läsäksi hän toistaa Nicolaksen sanomia lauseita ja opettelee niitä ulkoa.

Ratkaisevan opin ystävyydestä ja sen mahdollisuuksista Davide saa varhaisessa nuoruudessaan Nicolaksen ja samanikäisen Teresan kanssa. Davide oppi leikkisää hauskanpitoa, seikkailullista rohkeutta, rakkautta ja vastuuta. Näiden ystävien kanssa Davide sai niin sanotun toisen mahdollisuuden, vaikka lapsuus oli mennyt pieleen. Hän oppii ystävyyden jäljittelemällä.

Nicolaksen ja Teresan salainen lemmensuhde on Davidelle ylittämätön asia, hän onkin ulkopuolinen. Davide kokee uudestaan kaiken sen mitättömyyden, kelpaamattomuuden jota sai kokea lapsena.

Tosin sikalassa opittu pelottomuus ja empatia olivat uudessa seurassa korvaamattomia. Nuori kolmikko taisteli kylässä fasismia vastaan, kun Daviden pelottomuus tarttui myös toisiin. Tosin saksalaiset sotilaat olivat tappajia, mutta kukaan ei tuntenut öisiä metsiä paremmin kuin Davide.

Romaanin toinen osa kertoo sitten nuoresta miehestä ja kutsumuksesta teatteriin. Taitavana miimikkona Davide muuttuu nopeasti maalaispojasta katuhahmoksi Napolissa. Hän tietää, että olennaista on puhua napolilaisittain. Kääntäjä Helinä Kangas on kotiuttanut onnistuneesti suomenkieleen Daviden kieltä koskevia mietiskelyjä.

Davide elää yksin Napolissa, saa kuuluisuutta, mutta ainoa uusi asia hänen elämässään on teatteri. Hän ajattelee paljon nuoruuden ystäviään, mutta ei tiedä ovatko nämä enää edes elossa. Tapaamistaan naisista hänetsii Teresaa, samoja piirteitä löytyy, mutta ihmiset ovat erilaisia. Niinpä hän etsii Teresan käsiinsä.

Nicolasta on erityisen vaikea löytää. David aavistaa, että hänen oma nykyinen identiteettinsä teatterissa on jotain nicolasmaista. Nicolas oli syntyjään napolilainen, mutta jonka fasistit pakkosiirsivät. Nyt Davide esiintyy, kuin olisi elänyt Napolissa koko ikänsä. Kuinka tässä näin kävi, hän ihmettelee. Katsoessaan tallenteita omista esityksistään Davide hämmästyä – miten paljon hänen eleensä näyttämöllä muistuttaa Nicolasta.

Davide tajuaa tyhjyytensä, hän tarvitsee kosketuksen omaan itseensä, sitä on puuttunut myös hänen virtuoosimaisesta mimiikastaan.

Ihminen oppii jäljittelemällä. Romaani kertoo siitä miten syntyy klovnin ja miimikon hahmo, kyky samaistua toisiin ja toisten kautta myös omaan itseeseen. Gianni Solla on kirjoittanut klassiseen menestystarinaan uudet sisällöt. Romaanin nimt "ystävyyden oppimäärä" tuntuukin viittaavan pisteeseen, jolloin jäljittelemällä ystäviltä oppiminen saavuttaa huippunsa ja sysää kohti tuntematonta.

Gianni Solla: *Ystävyyden oppimäärä*, suom. Helinä Kangas Otava, 2024.

Risto Niemi-Pynttäri on kirjallisuuden ja kirjoittamisen dosentti Jyväskylän yliopistosta

« Previous:

Célia Lebur ja Joan Tilouine (suom Taina Helkamo): *Mafia Africa*
(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/celia-lebur-ja-joan-tilouine-mafia-africa/>)

Next:»

Heather Morris (suom Kristiina Drews): *Nousevan auringon sisaret*
(<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/heather-morris-nousevan-auringon-sisaret/>)

admin

Vastaa

Viesti

Nimi

Sähköposti

Lähetä viesti

This site uses Akismet to reduce spam. [Learn how your comment data is processed \(https://akismet.com/privacy/\)](https://akismet.com/privacy/).

Spefi -romaaneja (Tomi Sirviö)

Bram Stoker: Draculan vieras ja muita kauhukertomuksia (<https://www.maailmankirjat.ma-pe.net/bram-stoker-draculan-vieras-ja-muita-kauhukertomuksia/>)

Proudly powered by WordPress (<https://wordpress.org>) | Theme: Content (<https://spicethemes.com>) by
SpiceThemes
